

Sprawozdanie

komisji budżetowej w przedmiocie poręki kraju dla zaciągnąć się mającej przez gminę miasta Krakowa pożyczki 1,500.000 zł. w. a.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył sprawozdaniem z 29. marca 1892 projekt ustawy o poręczeniu przez kraj pożyczki 1½ milionowej, którą miasto Kraków zaciągnąć zamierza w czeskiej kasie oszczędności.

Wniosek ten przekazał Wysoki Sejm komisji budżetowej do załatwienia.

Komisja zbadawszy dotyczące akta przyszła do przekonania, że należy przyjść w pomoc gminie miasta Krakowa, umożliwiając jej zaciągnięcie pożyczki pod dogodnymi warunkami, przez przyjęcie poręki kraju za bezpieczeństwo tej pożyczki.

Nie pierwszy to wypadek, że kraj udziela w ten sposób pomocy miastom, znajdującym się wyjątkowo w trudnym położeniu.

W roku 1868 zapadła taka uchwała na prośbę gminy miasta Stanisławowa i to nawet przeciw wnioskowi Wydziału krajowego.

Zniszczone klęską pożaru miasto Stanisławów udało się wówczas do Wysokiego Sejmu z prośbą o porękę kraju dla ½ milionowej pożyczki.

Wydział krajowy, w obawie narażenia funduszy krajowych, proponował odmowne tej prośby załatwienie; Wysoki Sejm jednak na to się nie zgodził i uwzględniając wyjątkową sytuację Stanisławowa porękę przyjął, skutkiem czego ta pożyczka pod dogodnymi warunkami znegocjonowaną została.

Dzięki tej pomocy kraju Stanisławów szybko powstał z popiołów, zabudował się i urządził pod względem oświatlenia, bruków, pomieszczenia szkół itp. tak, że miastom prowincjonalnym za wzór służyć może, kraj zaś z powodu przyjętej poręki żadnej szkody nie poniósł, gdyż miasto zobowiązań swoich dopełnia.

W roku 1874 podobną klęską pożaru dotknięte zostało miasto Gorlice i znowu Wysoki Sejm, tym razem już na wniosek Wydziału krajowego, przyjął imieniem kraju porękę dla pożyczki 100.000 zł.

I ta poręka żadnej szkody dla funduszu krajowego nie spowodowała.

Miasto Kraków, które obecnie udaje się do Wysokiego Sejmu o przyjęcie poręki, nie jest dotknięte elementarną klęską — owszem, znajduje się na drodze prawidłowego rozwoju, czego dowodem wzrastająca ilość ludności, jak i ruch budowlany.

Lecz finanse miasta są w takim stanie, że zaciągnięcie większej pożyczki jest nieodzownem, aby uregulować gospodarstwo kasowe i umożliwić gminie bądź to ukończenie rozpoczętych już budowli publicznych, bądź też podjęcie takich budowli, które w interesie rozwoju miasta są nieodzownie potrzebne.

Do takich budowli należy przedewszystkiem teatr, który kosztować będzie blisko 600.000 zł. Dalej budowy kilku szkół, koszar dla obrony krajowej, wreszcie targowiska i zakładu kontumacyjnego, nie mówiąc już o budowach pomniejszych, w sprawozdaniu Wydziału krajowego wyliczonych.

Potrzeba tych budowli jest niewątpliwą dla każdego, kto śledzi rozwój miasta Krakowa od lat dwudziestu kilku, mianowicie od chwili, kiedy to miasto przestało być siedzibą krajowych władz administracyjnych.

W interesie jednolitości administracji kraju poniósł Kraków znaczny uszczerbek, przez zniesienie władz, które dawniej zachodnią częścią kraju zarządzały. To też z tem większą usilnością gmina miasta Krakowa popierała rozwój nauki i sztuki, wnosząc liczne gmachy, tym celom poświęcone, tudzież dbając o popieranie przemysłu i handlu.

W tym samym kierunku idzie program inwestycyj, który przedstawiony został w sprawozdaniu Wydziału krajowego.

Gmina rozpoczęła już wykonanie wspomnianych budowli, a mianowicie budowa teatru daleko już postąpiła.

Nie mając jednak dostatecznych na te budowle funduszy, gmina miasta Krakowa zmuszoną była zaangażować zaliczkowe kapitały rezerwowe, zebrane na amortyzację 1½, milionowej pożyczki loteryjnej.

Te kapitały jak najrychlej refundowane i właściwemu swemu przeznaczeniu zwrócone być powinny — i do tego ma także posłużyć projektowana obecnie pożyczka.

Oprócz wspomnianej właśnie pożyczki loteryjnej 1½, milionowej zaciągnęła gmina także drugą pożyczkę 550.000 zł. na zakupno gazowni.

Obie te pożyczki, według sprawozdania Wydziału krajowego, użyte zostały na takie inwestycje, które przynoszą gminie odpowiedni dochód, mianowicie gazownia, z której dochód preliminarzowy jest na 30.000 zł. rocznie.

Z budowli przez gminę proponowanych uważa Wydział krajowy budowę muzeum technicznego i przemysłowego jako mniej pilną i kwalifikującą się do odroczenia. Natomiast nagłą jest nieobjęta programem Rady gminnej budowa gimnazjum i szkoły realnej. Ten gmach kosztować ma 400.000 zł. a skarb państwa płacić będzie od wydanej sumy 5¼%.

Gdy jednak dotyczące rokowania nie są ukończone, należałoby, zdaniem Wydziału krajowego z 1½, milionowej pożyczki kwotę 400.000 zł. na wspomnianą właśnie budowę odłożyć.

Pokrycie rat amortyzacyjnych, które według promesy czeskiej kasy oszczędności wynosić mają 5% (t. j. 4½% na procent a ½% na kapitał) zatem od 1½, milionowej pożyczki rocznie 75.000 zł., mogłoby, zdaniem komisji, następującymi dochodami być zabezpieczone:

1. Dochód z Sukiennic	15.000 zł.
2. „ z gazowni	30.000 „
3. „ z targowicy	15.000 „
4. z czynszu najmu za nowy gmach na gimnazjum i szkołę realną, wynoszącego w razie wydania sumy 400.000 zł. rocznie 21.000 zł., należałoby przeznaczyć	15.000 „
razem	75.000 zł.

Aby mieć pewność, że dochody te zawsze na opłacanie rzeczonych rat będą użyte, należałoby, zdaniem komisji, postawić warunek, że umorzenie pożyczki będzie w budżetach gminy objęte osobnym preliminarzem, a w dochodach funduszu tej pożyczki będą wspomniane właśnie cztery pozycje dochodów zamieszczone, tudzież że gmina zobowiąże się rzeczone dochody przedewszystkiem na opłacanie rat od zamierzonej 1½ milionowej pożyczki używać, i Wydziałowi krajowemu co pół roku zapłacenie przypadającej raty wykazywać.

Zresztą pożyczka ta będzie na realnościach gminy, jak: Sukiennice, teatr, szkoła sztuk pięknych, i t. d. hipotecznie zabezpieczoną.

Rozumie się, że będzie obowiązkiem Wydziału krajowego na mocy przysługującej mu władzy nadzorczej nad gospodarstwem gmin tem troskliwiej czuwać nad gospodarką finansową gminy miasta Krakowa, skoro kraj wejdzie z tą gminą w stosunek poręczyciela.

Komisja budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy 1/ tudzież rezolucję 2/.

We Lwowie 4. kwietnia 1892.

Dunajewski w. r.
przewodniczący.

Skalkowski w. r.
sprawozdawca.

U s t a w a

z dnia o poręczeniu przez kraj pożyczki, przez gminę król. stoł.
miasta Krakowa na budowie zaciągnąć się mającej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem
Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje :

Art. I.

Kraj Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Kra-
kowskiem poręcza za pożyczkę, którą gmina król. stołecznego miasta Kra-
kowa w czeskiej kasie oszczędności zaciągnąć zamierza, do wysokości
1,500.000 zł. w. a.

Kraj poręcza jako ręczyciel i płacący tak spłatę regularną umó-
wionych rat umarzających, jak też spłatę kapitału pożyczki, względnie
reszty tego kapitału, w razie zastrzeżonego półrocznego wypowiedzenia.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw we-
wnętrznych.

Rezolucya.

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zeznania dokumentu poręki dla pożyczki 1½ milionowej, przez gminę miasta Krakowa w myśl ustawy zaciągnąć się mającej.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przy zeznaniu dokumentu poręki zastrzegł w drodze właściwej, że z pożyczki 1½ milionowej na razie tylko kwota 1,100.000 zł. może być podjęta.

Na zrealizowanie reszty tej pożyczki 400.000 zł. zezwoli Wydział krajowy, skoro sprawa budowy nowego gimnazjum i szkoły realnej w Krakowie będzie stanowczo załatwioną i odnośny układ między c. k. skarbem państwa a gminą względem opłacania czynszu od tego gmachu będzie zawarty.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przed wydaniem dokumentu poręki zobowiązał gminę miasta Krakowa do układania w budżetach gminnych dla funduszu rzeczzonej pożyczki osobnych preliminarzy, w których na pokrycie rat od tej 1½ milionowej pożyczki ma być przeznaczony:

1. dochód z Sukiennic;
2. „ z gazowni;
3. „ z targowicy bydła;
4. czynsz za gmach nowego gimnazjum i szkoły realnej.

Ewentualny niedobór pokryć ma gmina miasta Krakowa z innych dochodów gminnych; nadwyżka z wymienionych tu pozycji dochodów wpływa do dochodu ogólnego budżetu gminnego.

Gmina miasta Krakowa przyjąć ma nadto zobowiązanie, że wykazywać będzie Wydziałowi krajowemu co pół roku zapłacenie każdorazowej raty amortyzacyjnej.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w wykonaniu ciążącego na nim obowiązku nadzoru nad gospodarstwem gmin czuwał nad gospodarką gminy miasta Krakowa i Sejmowi krajowemu w corocznych sprawozdaniach ze swych czynności o umarzaniu poręczonej przez kraj 1½ milionowej pożyczki donosił.
